

پانسیون بعد از یک سال تحمل ناپذیر می شود

شهناز ۲۸ ساله و فارغ التحصیل کارشناسی ارشد حقوق خصوصی است. او از ۴ سال پیش ساکن یکی از پانسیون‌های مرکز تهران است. بعد از تمام شدن دانشگاه به شهرش برگشت و در یک شرکت دارویی کار پیدا کرد. در طول این سال‌ها چند بار شغل عوض کرده و در حال حاضر صندوق دار یک شرکت زنجیرهای است. می‌گوید: زندگی خوابگاهی را هر کسی نمی‌تواند تحمل کند و من مجبورم چون تنها جایی است که می‌توانم اقامت داشته باشم.

تو با این تحصیلات می‌توانی در آزمون وکالت شرکت کنی.

وکالت آزمون سختی است و حداقل باید یکسال برایش وقت بگذارم. من این وقت را ندارم چون تا ساعت ۵ سر کار هستم و اگر بخواهم در این یک سال کار نکنم هزینه‌های زندگی را چه کار کنم؟

چرا یک سال به شهرت بر نمی‌گردی تا آن‌جا برای آزمون مطالعه کنی؟

شرایط روحی و خانوادگی من جوری نیست که بتوانم این کار را انجام بدهم. ما یک خانواده هشت‌نفره هستیم و خواهرنم یادانشجو هستند با فارغ التحصیل و بی‌کار.

رابطه‌ات با خانواده چطور است؟

هفته‌ای دو بار تماس تلفنی داریم و هر چهار تا پنج‌ماه یک‌بار هم سر می‌زنم.

پنج‌ماه دوری زیاد نیست؟

در حال حاضر کار من شیفتی است، یعنی یک‌روز صبح باید سر کار باشم و یک‌روز عصر و شب. بالاخره هزینه رفت‌وآمد را باید تقیل کنم که از توان درامدی من خارج است.

تا کی می‌خواهی به زندگی خوابگاهی ادامه دهی؟

الان نمی‌توانم به تغییر فکر کنم و واقعا نمی‌دانم تا کی باید این‌جا باشم.

یعنی برای آینده‌ات برنامه‌ای نداری؟

به آینده فکر کردن برایم سخت است و واقعا...

فکر می‌کردی ۴سال در خوابگاه دوام بیاوری؟

نه، اما عادت کردم.

شاید باز ادواج از این‌جا بروی؟

از ادواج برای دخترانی که در شرایط من هستند، سخت است. شرایط اقتصادی جامعه جوری است که همه به ادواج با افراد با شغل‌های خوب و دولتی رغبت دارند چون حداقل امنیت روانی و شغلی آنها را در این شهر بزرگ‌تأمین می‌کند.

از زندگی پانسیونی چه یاد گرفتی؟

آشنایی با افراد مختلف از فرهنگ‌ها و قومیت‌های مختلف و تبادل تجارب و اندیشه از مزایای زندگی در اینجاست، اما همین مزایا گاهی موجب تنش‌هایی می‌شود که تحملش سخت است.

و تو همه این سال‌ها این شرایط را تحمل می‌کنی؟

بله و بیش‌تر از یک سال ماندن در چنین فضایی تحمل‌ناپذیر است.

بیشتر اقامت‌گران پانسیون‌ها از استان‌های کمتر برخوردارند و برای کار به پایتخت می‌آیند

زیر پوست پانسیون‌های مهاجرپذیر تهران

۱۲۴ پانسیون زنانه و مردانه در تهران وجود دارد ◀ بیشتر ساکنان پانسیون ۱۸ تا ۴۵ ساله‌اند

او درباره هزینه اجاره تخت‌ها می‌گوید: اجاره تخت‌ها بنا بر ظرفیت اتاق‌ها متفاوت است و بدیهی است که اتاق دو تخته اجاره بیشتری نسبت به اتاق ۱۰ تخته خواهد داشت، در حال حاضر اجاره تخت در اتاق ۱۰ تخته، ۳۸۰ هزار تومان و در اتاق دو تخته ۸۰۰ هزار تومان است. به گفته‌ی او، پانسیون‌دار، اجاره‌ها، عنصری الزامی برای صنف پانسیون‌دارها نیست و هر پانسیون‌دار بر که قراردادی تهیه می‌کند و به استناد ماده ۱۰ قانون مدنی، قراردادی با مستاجر می‌بندد و اجاره و هزینه قرارداد با هر مبلغی که باشد توافقی به‌نظر می‌رسد و نظر پانسیون‌دارها در هر منطقه و خیابان متفاوت است. ما هم براساس همین توافق مابین، با در نظر گرفتن سود، قرارداد اجاره منعقد می‌کنیم. به گفته رسولی، در میان این اقامت‌گران افرادی هستند که از همان سال‌های ابتدای تأسیس پانسیون تاکنون به مدت هفت، هشت‌سال در این پانسیون ساکن هستند، چون به محیط عادت کرده‌اند و محل کارشان نزدیک پانسیون است.

دو تا بچه هم دارد. چرخ‌های کند اتوبوس در ترمینال غرب که متوقف شد، ساعت دو بامداد بود. از اتوبوس پیاده شد. کوله سنگینش را به دوش انداخت، راه افتاد سسمت نمازخانه. در بسته بود. فکر کرد شاید نمازخانه راه‌آهن باز باشد. با اتوبوسی که به جز او فقط یک مسافر مرد داشت به سمت ایستگاه مولوی حرکت کرد تا از آن‌جا به راه‌آهن برود. تصور این‌که ساعت ۳ بامداد در ایستگاه مولوی است بیش‌تر از فضای خلوت و واقعی آن‌جا برایش ترسناک و دلهره‌آور بود. هر دقیقه از ۴۵ دقیقه‌ای که منتظر اتوبوس بود پریش یک سال گذشت. تند و تند زیر لب تمام دعاهایی را که یاد گرفته بود، زمزمه کرد. به راه‌آهن رسید نمازخانه بسته بود. ناچار روی صندلی سالن انتظار نشست تا هوا روشن شود و ساعت باز شدن در خوابگاه برسد.

پانسیون‌داران چه می‌گویند؟

مینا رسولی از سال ۱۳۸۶ مدیر یک پانسیون پنج‌طبقه دخترانه در تهران است. می‌گوید: معمولا به صورت ترمی و سه ماهه پذیرش داریم که البته افرادی که رضایت دارند قراردادشان را تمدید می‌کنند. هر طبقه چهار تا پنج اتاق دارد که ظرفیت اتاق‌ها به ترتیب ۴، ۶، ۸ و ۱۰ تخته است و در طول سال معمولا ظرفیت تکمیل می‌شود.

ژانا اسکندری | توقف‌های مکرر اتوبوس در جاده ۷۰۰ کیلومتری از مسرز مهران تا تهران ملال آور بود؛ مدام نقص فنی. ساعت از ۹ شب گذشته بود و چرخ اتوبوس انگار نمی‌چرخید. شیمیا نگران و مضطرب بود. چادرش را روی سرش جابه‌جا کرد و برای چندمین بار به مدیر پانسیون زنگ زد. حرف مدیر اما یک حرف بود: «دی‌تر از ساعت ۱۰ شب در به روی کسی نمی‌شود تا ساعات ۶ صبح.» از مقررات خشک پانسیونی به‌اصطلاح کارمندی-دانشجویی دل خوشی نداشت. معمولا تعطیلات را به سفر می‌رفت اما ساعت پلیت و رسیدن به پانسیون کار آسانی نبود.

اگر اصرارهای مادرش برای موقعیت شغلی بهتر نبود، اگر در اداره‌ای که چهار سال بدون قرارداد کار می‌کرد، استخدام می‌شد و اگر به فلان خواستگار جواب مثبت می‌داد الان در ایلام در کنار خانواده‌اش زندگی می‌کرد و مجبور نبود در ۳۰ سالگی مانند بچه‌های دبستانی با مقررات پانسیون در شهر پرترافیک و کسکل‌کننده تهران زندگی کند. مقرراتی که بیش‌تر از آن‌که برایش امنیت داشته باشد، استرس‌زا است. اصلا به اصرار مادرش بود که تا کارشناسی ارشد ادامه تحصیل داد و گر نه دلش می‌خواست بعد از دیپلم ادواج کند مثل خواهر کوچک‌ترش که

او درباره برآکندگی جغرافیایی اقامت‌گران در اقامتگاه‌ها می‌گوید: اقامت‌گران ما از همه جای ایران و حتی تهران هستند، اما بیش‌تر کارمندانی که این‌جا اقامت دارند از مناطق کمتر توسعه‌یافته مثل غرب کشور و استان‌های محروم آمده‌اند.

رسولی که هم‌اکنون سه شعبه دیگر از پانسیون را در تهران اداره می‌کند، می‌گوید: اوایل، کار بسیار پراسترس بود، اما ریسک قرض گرفتن و ایجاد منبع درآمد را پذیرفتیم و کاستی‌های مالی را جبران کردیم.

او درباره مشکلات و نارضاقتی اقامت‌گران برخی از شکایات کماهمیت است و شاید ساکنان توقع زیاد دارند. بعضی از پانسیون‌ها ساعت ورود و خروج آزادتری دارند اما با افتخار می‌گویم

که ما در ساعت ورود و خروج و نظم‌دهی لازم را داریم. قانون‌مند رفتار می‌کنیم و تصره‌های برای رعایت نکردن ساعات ورود و خروج مورد قبول ما نیست و اعتقاد ما بر این است که تصره یعنی حذف اصل مطلب.

بیشتر ساکنان پانسیون ۱۸ تا ۴۵ ساله‌اند

معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان تهران میانگین سکونت در این اقامتگاه‌ها را ۸۰ تا ۸۵ درصد اعلام می‌کند و می‌گوید: در فصل تابستان این میزان کاهش پیدا می‌کند و در فصل پاییز اقامت در اقامتگاه‌ها به بالای صد درصد نیز می‌رسد. شهرام علم‌محمدی درباره چگونگی نظارت بر پانسیون‌ها می‌گوید: نظارت بر

پانسیون یک‌واحد اقامتی است که هتل نیست اما خدمات هتلینگ در آن ارائه می‌شود و از آنجایی که ممکن است افراد سال‌ها در پانسیون زندگی کنند، بر این اساس از لحاظ تجهیزات لازم و امکانات خدمات بهداشتی باید نظارت کامل بر این واحدها صورت گیرد

این اقامتگاه‌ها از قبل وجود داشته‌اند، اما طبق برنامه‌ای که از خردادماه امسال عملیاتی می‌شود، هر ماه به‌طور مستمر و بدون برنامه قبلی، سرزده و ناگهانی از این واحدهای اقامتی بازدید خواهیم داشت و در صورت رعایت نشدن ضوابط و قوانینی که از پیش تعیین شده، پروانه آنها باطل می‌شود. به گفته‌ی او، پانسیون یک واحد اقامتی است که هتل نیست اما خدمات هتلینگ در آن ارائه می‌شود و از آنجایی که ممکن است افراد سال‌ها در پانسیون زندگی کنند، از لحاظ ارائه خدمات مانند تخت و تجهیزات لازم و مکفی برای گذران زندگی و نیز از نظر خدمات بهداشتی باید نظارت کامل بر این واحدها صورت گیرد.

میانگین سستی اقامت‌گران پانسیون‌های

کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان تهران میانگین سکونت در این اقامتگاه‌ها را ۸۰ تا ۸۵ درصد اعلام می‌کند و می‌گوید: در فصل تابستان این میزان کاهش پیدا می‌کند و در فصل پاییز اقامت در اقامتگاه‌ها به بالای صد درصد نیز می‌رسد. شهرام علم‌محمدی درباره چگونگی نظارت بر پانسیون‌ها می‌گوید: نظارت بر

دوره گذار از بلاتکلیفی تا ثبات شغلی

| **کامل‌دلپسند** | جامعه‌شناس و مدرس دانشگاه |

افراد هم‌نوابیشتر از افراد نااهم‌نوابشند. احتمال کجروی فرد کمتر خواهد بود و بالعکس.

شبکه دوستان اجتماعی در محیط پانسیون‌ها بسیار مهم و از طرفی تغییر شرایط برای مهاجران بشدت زمان‌بر است و تغییر شرایط خصوصا در شرایط کنونی بسیار به سختی محقق می‌شود، پس شبکه دوستان سالم اجتماعی و مدارای اجتماعی همراه با تلاش اجتماعی همواره برای گذار از شرایط موقت راهگشا بوده‌اند. انسان موجودی اجتماعی است و در فرآیند اجتماعی شدن هنجارهای اجتماعی را می‌آموزد. در جریان اجتماعی شدن هر چه میزان هنجارهای اجتماعی در فرد درونی شده باشد، احتمال بروز رفتارهای ناپهنجار در شرایط عدم کنترل اجتماعی کمتر خواهد بود. پانسیون‌ها جزو رفتارهای ناپهنجار در شرایط عدم کنترل اجتماعی است. تقریبا مراحل اجتماعی شدن را طی کرده‌است و با فردگرایی عقلانی شده نسبت‌بنا بر این مواجهه با امور نهنجار و ناپهنجار شناخت اجتماعی دارد، اما نکته اصلی این است که چنین مکان‌هایی با کمترین میزان کنترل اجتماعی خانواده، دوستان و اجتماع محلی همراه‌است و تنها عامل بازدارنده اجتماعی در این شرایط سکونت نه کنترل اجتماعی بیرونی بلکه کنترل اجتماعی درونی است. در شرایطی که کنترل اجتماعی ضعیف باشد و نظام اجتماعی هنجارهای رایج را در فرد کاشنگر درونی نکرده باشد، شرایط سخت اجتماعی و تنهایی پانسیون برای جوان ناپایدار اجتماعی به لحاظ مسکن، شغل، ازدواج، امنیت و آینده اجتماعی فرصت بروز انواع آسیب‌های پنهان از جمله مصرف مواد خودگردان، روابط خارج از عرف خانواده، جرایم فردی چون سرقت و... رافراهم می‌کند.

هر موقعیت مکانی، موقعیتی اجتماعی هم است؛ چون ساکنان کنشگران اجتماعی هستند که در جریان کنش متقابل اجتماعی با همدیگر مروده دارند و برای کنش‌های اجتماعی‌شان نیز معنای اجتماعی دارند؛ طبیعتا هر گونه فرصت همیشنی از تنوع و کثرت، امکان هم‌زیستی اجتماعی را برای کنشگران فراهم می‌کند در عین حال که می‌تواند بستر بسیاری از کنش‌های ناخواسته یا پیامد‌های ناخواسته دیگری باشد.

فضاهای خوابگاهی و پانسیونی فرصت تجربه زیستی متفاوتی را برای کنشگران اجتماعی که بخش اعظم‌شان نیز مهاجران هستند فراهم می‌کند. نوع نگرش و تجربه کنشگر با ورود به پانسیون با هنگام خروج از آن از همه ابعاد بالاخص به‌دفرهنگی متفاوت است. قاعدتاً در مهاجرت وجود دارد که هر چه میزان دافعه مبدا بیش‌تر از جاذبه مقصد باشد، اقدام و تصمیم به مهاجرت عملی تر خواهد شد. انتخاب زندگی پانسیونی معمولا با پیش‌زمینه‌های اجتماعی افزایش مدت زمان تحصیلات، مدت زمان مجرد و علت تأخیر در بهروروی اقتصادی و شرایط ناپایدار اقتصادی در تأمین مسکن همراه است؛ استقلال طلبی نیز بخشی از هویت فردی است که ممکن است یکی از دلایل افتاع کننده فردی بر برخی از کنشگران اجتماعی برای زندگی پانسیونی باشد.

سهم زنان و دختران با ترکیب سنی مختلف و شرایط اجتماعی متفاوت از قاعده سکونت بنابه این دلایل و شرایط اجتماعی مستثنی نیست، آنچه مسلم است این‌که بسته به شرایط فردی هر شخص دلایل انتخابی متفاوت است و عمدتاً تا هم نوعی عقلایت انتخاب بر آن حاکم است؛ اما مسأله اصلی این است که یکی از علل ایجابی و جدی این انتخاب عقلانی افتاع کننده برای هر فرد، شرایط ساختاری ناپایدار اقتصادی و اجتماعی جامعه به‌ویژه در زمینه اشتغال، ازدواج و مسکن است و اقامت در پانسیون به‌عنوان دوره گذار از بلاتکلیفی تا رسیدن به ثبات شغلی است.

موقتی و ناپایدار بودن ویژگی اصلی شرایط زندگی پانسیونی است؛ نگاه امیدوارانه بیش‌تر ساکنان به تغییر شرایط موقتی و ناپایدار حاکم است. همچنین میزان آسیب‌پذیری اجتماعی دختران خواسته یا ناخواسته نه‌تنها در جامعه ایرانی بلکه در اکثر جوامع مردسالار به‌عالت جو فرهنگی و اجتماعی بیش‌تر است.

نبود کنترل اجتماعی، رفتارهای فردگرایانه و بلاتکلیفی فردی در فرصت بروز جرم در این شرایط همواره زمینه آسیب‌پذیری دختران رافراهم می‌کند؛ بنا به روایت «ساترن‌لند»، رفتار ناهموابخشی متأثر از همشینی‌های اجتماعی است؛ یعنی هر چه میزان همشینی فرد با

حمایت‌های قوی برای پیشگیری از آسیب

| **کیانوش امینی** | روانشناس و مدرس دانشگاه |

چه رویکرد ذهنی وارد می‌شوند و به چه سمتی می‌روند.

جمع‌کنش‌ری از افرادی که وارد پانسیون‌ها می‌شوند، دچار آسیب‌تصل شده و صرفا برای رهایی از موقعیت نامطلوب قبلی وارد محیط ناخوشایند فعلی می‌شوند و اگر توانمندی روانی داشته باشند، می‌توانند این موقعیت را پشت سر بگذارند و در غیراین صورت مشکلات عدیده‌ای سراغ آنها ظاهر می‌کند. در این میان افرادی هم هستند که اهدافشان مشخص و اولویت‌هایشان باز است و صرفا برای جلوگیری از اتلاف هزینه‌ها وارد پانسیون شده‌و زندگی خوبی برای خود رقم می‌زنند که تعدادشان اندک است، اما این نکته نیز بسیار ضروری است که همه پانسیون‌ها از زمان قیمت‌نیستند و هزینه‌های تعدادی از آنها سر به‌فلک می‌کشد. صرفا با تغییر موقعیت نمی‌توان انتظار استقلال فردی داشت، چرا که استقلال در مسیر پرورش فرد از کودکی تا پایان عمر رخ می‌دهد، اما منکر این موضوع نیز نمی‌توان شد که استقلال مالی استقلال فکری به همراه می‌آورد اما این بستگی به شغل و درآمد فرد دارد نه صرفا دیدگاهی که اگر محل زندگی تغییر کند، این امر اتفاق می‌افتد.

از آن‌جا که در انطباق با زندگی جدید مشکلاتی سر راه مقیمان پانسیون‌ها قرار دارد، داشتن حمایتان روانی که رابطه با آنها آسبیب‌زا نباشد، کمک بزرگی است. داشتن ارتباط محکم و موثر با خانواده، استفاده از مشاور و روانشناس برای دریافت راهکارهای صحیح و مقابله مسأله‌مدار با استرس‌ها و پرهیز از ایجاد ارتباطات پرخطر و جسورانه با افراد مختلف و وجود سیستم‌های حمایتی در این نوع زندگی بسیار مهم است و اتفاقا برعکس تفکر برخی افراد، دختر یا پسری که می‌خواهد وارد پانسیون شود باید چند سیستم حمایتی قوی برای خود داشته باشد تا در صورت بروز و ظهور مشکل آسیب‌جدی نبیند.

زندگی پانسیونی یکی از موقعیت‌های جدید زندگی برای افراد است که اخیرا مورد استقبال قرار گرفته و جوانان زیادی به سمت شهرهای بزرگ سرازیر شده و با نگاه پیدا کردن شغل و داشتن زندگی نسبتا آزان‌تر وارد این پانسیون‌ها می‌شوند.

از دید بسیاری از این افراد پانسیونی یک فضای فیزیکی است که آنها ساعات کوتاهی در آن اسکان دارند؛ حال آن‌که فضای روانی این موقعیت برای آنها نه تنها ناشناخته‌است، بلکه خیلی حایز اهمیت نیست. بنابراین قبل از ورود به آن آموزش یا آگاه‌سازی اتفاق نمی‌افتد و اصولا در اولویت‌های یک پانسیون نیست. شاید در سفر یکی از اهداف مواجه شدن با انواع قومیت‌ها باشد اما مطمئنا در زندگی پانسیونی نیست و این مسأله می‌تواند مشکل ساز شود. در زندگی پانسیونی پس از بحث اسکان اولویت باید آرامش و امنیت باشد. باید دید آیا این ناشناخته‌ها و تاریکی‌ها آرامش دارند یا خیر؟

انسان در مواجهه با موقعیت‌های جدید باید انرژی و فیزیکی و روانی بسیاری صرف انطباق کند. زمانی که یک دختر یا پسر ۲۲ تا ۳۰ ساله وارد پانسیون می‌شود، چون تجربه زندگی مستقل را نداشته و برای یافتن یا ادامه به کار هم انرژی زیادی صرف می‌کند و از قبل نیز رویاپروری‌هایی صورت گرفته، ناگهان با افت انرژی مواجه و دچار استرس می‌شود و برای رهایی از این استرس‌ها و جبران کمبود آموزش‌ها ممکن است از روش‌های ناسازگارانه استفاده کند. این روانشناس به تفاوت خوابگاه‌ها با پانسیون‌ها می‌پردازد و می‌گوید: فلسفه وجودی خوابگاه‌ها ایجاد امنیت و آرامش دانشجویان و هدایت آنها به سمت رشد است و وابستگی‌هایی به فضاهای آموزشی دارند و مسئولانی برای آنها در نظر گرفته می‌شود که وظیفه مراقبت و پیگیری مشکلات دانشجو جوان را دارند اما در مقابل فلسفه راه‌اندازی پانسیون‌ها در مزایای است و برای مدیران اهمیتی ندارد که افراد با